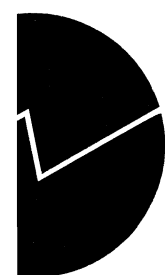

Erik Breivik

Arveavgiftsstatistikken
Dokumentasjon

Notater

Sammendrag

Arveavgiftsstatistikken bygger på opplysninger hentet fra skattefogdens arveavgiftssystem. Kapittel 1 beskriver bakgrunn og formål med statistikken, mens kapittel 2 gir en innføring i reglene for avgiftsplikten ved overføring av arv og gaver. I kapittel 3 gjennomgår notatet innhenting, bearbeiding og tilretteleggingen av datamaterialet til ferdig statistikk. Notatet avsluttes med en oppsummering som tar for seg begrensninger, muligheter og ønsker om videre utbygging eller registrering i arveavgiftssystemet ved skattefogdene.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Innholdsfortegnelse	3
1. Innledning	4
1.1. Bakgrunn.....	4
1.2. Formål.....	4
2. Arv, gaver og arveavgift	5
2.1. Avgiftsplikten.....	5
2.2. Avgiftssatsene.....	5
2.3. Avkall på arv.....	6
2.4. Offentlig skifte av dødsbo.....	6
2.5. Gangen i arveavgiftsbehandlingen.....	6
3. Datamaterialet	8
3.1. Innhenting.....	8
3.2. Bearbeiding av materialet.....	8
3.3. Datamaterialet - svakheter og opprettinger.....	9
3.4. Oppsummering og veien videre.....	11
Referanser	13
Vedlegg A. Filbeskrivelse	14
Vedlegg B. Flytdiagram	21
Vedlegg C. Artikkel i US nr. 36/98	24
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	25

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Arveavgiftsstatistikken bygger på opplysninger hentet fra skattefogdens arveavgiftssystem. Skattefogdkontorenes omlegging til IT-orientert saksbehandling av arve- og gavesaker gjorde datamaterialet lettere tilgjengelig for statistikkformål. IT-systemet for arveavgift var innført på alle landets skattefogdkontorer i løpet av mars 1995. Skattefogden i hvert fylke registrerer opplysninger om arve- og gavesaker på en egen database, som rent fysisk sett er plassert hos Skattefogden i Oslo og Akershus. Hver skattefogd har imidlertid bare innsyn i sin egen database, økonomi- og tjenesteseksjonen i Skattedirektoratet er de eneste som har tilgang til alle databasene. Eier av arveavgiftssystemet er Det Kongelige Finans- og Tolldepartementet.

Statistisk sentralbyrå ved Seksjon for dataregistrering deltok i innføringen av IT-systemet hos Skattefogden. Seksjonen var med på å overføre tre ulike registre/arkiv til Edb/maskinlesbar form. På oppdrag fra departementet ble opplysninger om ubehandlede arve- og gavesaker, uregistrerte skifteattester og småkort gave lagt inn i databasen. Arbeidet ble gjort i løpet av 1994.

1.2. Formål

Arveavgiftsstatistikken er etablert for å dekke flere behov i Statistisk sentralbyrås statistikkproduksjon. Hovedformålet vil være å gi statistikk over utlignet avgift og avgiftsgrunnlag. Størrelser av interesse kan være antall mottakere og givere, sum grunnlag for avgift, sum utlignet avgift fordelt på henholdsvis arve- og gavesaker, utviklingen til disse størrelsene over tid og fordelingen av avgiften og grunnlaget. Statistikken gir også muligheten til å beregne provenyeffekter av endring i regler, avgiftssatser mv. Videre vil arveavgiftsstatistikken kunne brukes i analyser av inntekts- og formuesfordelingen ved å koble på opplysninger fra inntektsstatistikken. Inntektsregisteret er en individfil med diverse inntektskjennemerker og demografiske kjennemerker. Det gir oss en mulighet til å studere hvilken betydning arv og gaver har for individenes inntekt¹ og formue, og fordelingen av denne. Et viktig formål med Inntektsregisteret er å skaffe opplysninger til Folke- og bolig tellingen år 2000. Opplysninger om arv og gave på register kan være en interessant tilleggsopplysning til FoB 2000. Overføring av arv og gave mellom generasjoner og betydningen av dette opptar flere forskningsmiljøer, og arveavgiftsstatistikken vil kunne bidra med viktig informasjon.

---

¹ Om arv og gaver skal regnes som inntekt er det teoretisk uenighet om. I henhold til internasjonale retningslinjer bør "inntekt" bare omfatte kontantstrømmer som husholdningene mottar med en viss regularitet (Epland, notat 98/43) .

2. Arv, gaver og arveavgift

2.1. Avgiftsplikten

For arv og gaver over et visst beløp skal det betales arveavgift. Avgiften blir beregnet på grunnlag av innsendt arvemelding eller gavemelding. Fristen for å sende inn arvemelding er seks måneder etter arvelaters død. Det skal sendes inn melding selv om midlene i boet er så små at det ikke vil bli utlignet avgift (nullbo). Hvis gjenlevende ektefelle tar over boet, såkalt uskiftet bo, skal det ikke sendes inn arvemelding. Uskiftet bo er derfor ikke med i arveavgiftsstatistikken. Nullbo er ikke med i statistikken, selv om disse er delvis registrert (se avsnitt 3.2). Bare arveoppgjør hvor det er utlignet avgift er med i statistikken. Med unntak for arv til ektefelle og arv til visse allmennyttige stiftelser, er all arv i utgangspunktet avgiftspliktig. Gavemelding skal sendes inn senest en måned etter at gaven ble gitt. Meldeplikten gjelder både giveren og erververen. Ikke alle gaver er avgiftspliktige. Gaver til ektefelle er unntatt avgift. Videre er det fire forhold som avgjør om en gave er avgiftspliktig:

- Om gaven går ut over det som er vanlige takknemlighets-/oppmerksomhetsgaver.
- Om mottakeren er i slekt med eller knyttet til giveren.
- Om mottakeren er tatt med i testamente.
- Om gaven er gitt nær dødsfallet.

Gaver (utover rammen av vanlig skikk og bruk) til slektsarvinger og personer tilgodesett i testamentet på det tidspunkt gaven ble gitt, regnes derfor som avgiftspliktige. Videre er det avgiftsplikt for alle som har mottatt gaver innen seks måneder før dødsfallet. Var mottakeren eller ektefellen tatt med i testamentet ved giverens død, skal alle gaver som er gitt de siste fem år før dødsfallet regnes som avgiftspliktige. Periodiske ytelser til oppfostring og utdanning er unntatt arveavgift. For en nærmere beskrivelse av avgiftsplikt ved gavegivning, se "Skatt og arveavgift ved dødsfall" utgitt av Skattedirektoratet 1997. Når en gave blir avgiftspliktig, regnes verdien av denne som 'forskudd på arv' når det senere skal beregnes arveavgift på arven. Forfall på avgift er tre måneder etter at gaven er ytt. I arveavgiftsstatistikken er det mulig å skille mellom arv, gave og avgift det enkelte år, og tidligere gave/avgift.

2.2. Avgiftssatsene

Det er Stortinget som hvert år fastsetter avgiftssatsene for arv og gaver. For 1998 er satsene (disse har ikke vært endret siden 1985) for arv og gaver til arvelaterens/giverens foreldre, barn, fosterbarn og stebarn som er oppfostret hos arvelateren/givere:

Av de første kr 100 000	ingen avgift
av de neste kr 300 000	8 prosent
av overskytende	20 prosent

Arv og gaver til andre:

Av de første kr 100 000	ingen avgift
av de neste kr 300 000	10 prosent
av overskytende	30 prosent

Arveavgiftsgrunnlaget er lik bruttoformuen til avdøde minus gjeld og andre forpliktelser, kostnader ved dødsfallet og enkelte andre fradrag. Standardfradrag for begravelsekostnader, skiftecostnader og gravsted er kr 25 000 dersom høyere utgifter ikke kan legitimeres. Avgiftsgrunnlaget skal rundes av ned til nærmeste tall som kan deles med 1 000. Ved gaver fra felleseie og arv fra uskiftet bo til felles arving, regnes halvparten av arveavgifts-

grunnlaget for å være gitt fra hver av ektefellene. Felles arving er definert som felles barn eller felles testamentarving, barnebarn faller vanligvis ikke inn under begrepet (men jf. "avkall på arv"). Utdeling av midler fra særøie eller fra uskiftet bo til andre enn felles arving blir regnet for å være gitt av eieren av særøiet eller lengstlevende ektefelle alene. Hvis det er delt ut arv eller gaver tidligere regner en først ut avgiften på grunnlag av summen til alle arveavgiftsgrunnlag. Deretter trekker en ifra alle tidligere avgifter man ville betalt hvis dagens satser hadde vært brukt. Et eksempel vil gjøre det klarere.

Anta at Arve Arvesen i 1980 mottok kr 400 000 i forskudd på arv fra sine foreldre. Han betalte den gang kr 32 000 i avgift. I 1996 arvet han kr 600 000 etter sine foreldre. For å finne ut hvor mye Arve Arvesen skal betale i arveavgift må vi først beregne den samlede avgiften på kr 1 000 000 etter satsene i 1996. Vi antar foreldrene hadde felleseie slik at han har arvet kr 500 000 fra hver av dem:

2 x 0 prosent av kr 100 000:	kr 0
2 x 8 prosent av kr 300 000:	kr 48 000
2 x 20 prosent av kr 100 000:	kr 40 000

Minus beregnet arveavgift av gaven fra 1980 etter satsene i 1996.

2 x 0 prosent av kr 100 000	kr 0
2 x 8 prosent av kr 100 000	kr 16 000

Arve Arvesen skal betale kr 72 000 i arveavgift for 1996 (88 000 - 16 000). Selv om han betalte kr 32 000 i avgift 1980, får han i 1996 bare fradrag for kr 16 000 av dem. Avgiften forfaller til betaling 12 måneder etter at dødsfallet fant sted, men avgiftsmyndighetene kan gi utsettelse.

2.3. Avkall på arv

En arving kan gi avkall på hele eller deler av en arv etter visse vilkår. Arven går da videre til arvingens egne arvinger. Det må ikke være knyttet noen forbehold eller vilkår til avslaget. Arven regnes da for å være gitt direkte fra arvelater til arvemottaker. I vårt eksempel kunne Arve Arvesen gitt avkall på hele arven til fordel for sine tre barn. De ville da ha mottatt samlet kr 200 000 hver; kr 100 000 fra hver av besteforeldrene. I dette tilfellet vil det ikke bli utlignet noen avgift.

2.4. Offentlig skifte av dødsbo

Ved arv etter dødsbo kan det enten gjennomføres et privat skifte (arvingene tar selv hånd om deling og oppgjør av dødsbo) eller et offentlig skifte. Ved et privat skifte blir arvingene ansvarlig for gjeld og andre forpliktelser etter avdøde i henhold til reglene i arveavgiftsloven. De skal da innen 60 dager sende skifteretten en erklæring om overtakelse av arv og gjeld. Dersom arvingene ikke ønsker å ta på seg ansvaret for boet, vil boet bli satt under offentlig skifte. I slike tilfeller er det skifteretten som beregner og krever inn arveavgiften. Offentlig skifte kan også være aktuelt i de tilfellene arvingene ikke blir enige om fordelingen av arven, eller de av andre grunner finner det hensiktsmessig. Ettersom et offentlig skifte er forbundet med høye kostnader, velges denne skifteordningen relativt sjelden. I Oslo ble f.eks. bare ca. 2,5 prosent av dødsboene offentlig åpnet i 1996 (iht. Oslo skifterett). Offentlige skifter blir ikke registrert i Skattefogdens arveavgiftssystem og inngår derfor ikke i arveavgiftsstatistikken.

2.5. Gangen i arveavgiftsbehandlingen

Arvesakens alder, dvs. når råderetten til arven inntraff, bestemmes ut fra dødsdatoen til arvelater ev. lengstlevende arvelater i uskiftet bo. For gaver/forskudd på arv regnes den datoen da ytelsen fant sted. Arvesaker registreres på bakgrunn av skifteattester fra skifterettene og suppleres med opplysninger fra arvemeldingene. Skifteattestene

mottas ca. 3 måneder etter dødsfallet, mens arvemeldingene mottas i snitt ca. 5-6 måneder etter dødsfallet. Gavesaker registreres på bakgrunn av innsendte gavemeldinger fra de avgiftspliktige, eller på bakgrunn av innsendte meldinger fra ligningskontoret, sorenskriveren (tinglyste hjemmelsoverganger) eller fra forsikringsselskaper. Ved mottatt melding om arv/gave registreres personopplysninger om alle parter i saken.

I de fleste tilfellene trenger skattefogden noe behandlingstid før det kan fattes vedtak i sakene. Etter at et vedtak er fattet blir blant annet opplysninger om nettoverdien av arve- og gaveoverføringene mellom partene og beregnet avgift for avgiftspliktige, registrert.

Av de arve- og gavesaker som skattefogden behandler kommer ca. 20 prosent tilbake som klagesaker. skattefogden går da selv gjennom verdsettelsen av boet/gaven på nytt. Hvis mottakerne fortsatt er uenig i avgjørelsen, går saken over til rettsapparatet og blir verdsatt ved rettslig skjønn. Ved klage på juridiske aspekter ved saksbehandlingen er Det Konglige Finans- og Tolldepartement klageinstans.

3. Datamaterialet

3.1. Innhenting

I konsesjon fra Datatilsynet av 12.05.97 gis Statistisk sentralbyrå tillatelse til å opprette personregister innenfor rammekonsesjon av 02.05.90. Registerets navn er "Arveavgiftsregisteret". I konsesjonen er det gitt tillatelse til koblinger mellom arveavgiftsstatistikken og inntektsstatistikken. Arveavgiftsstatistikken består av et uttrekk av opplysninger fra skattefogdens arveavgiftssystem. Statistisk sentralbyrå mottok første oversendelse av data fra skattefogdens arveavgiftssystem i april 1998 (det er tidligere mottatt en testfil). Filen med utvalgte variable besto av alle observasjoner som til da var lagt inn i arveavgiftssystemet. Dataene mottok vi på en 4 mm DAT-tape ordnet i tre årganger (1995, 1996, 1997) etter vedtaksdato. Innen hver årgang var det 18 filer, en fil per skattefogd (Oslo og Akershus har felles, ellers en for hvert fylke). I ubearbeidet versjon, dvs. slik SSB mottar materialet, består det av 20 variable per observasjon:

- Sakstype: Arv (A) eller Gave (G)
- Avgiftsparagraf
- Mottakers fødselsnummer
- Mottakers navn
- Mottakers adresse
- Mottakers postnummer
- Mottakers poststed
- Mottakers dødsdato
- Givers/Arvelaters fødselsnummer
- Givers/Arvelaters navn
- Givers/Arvelaters adresse
- Givers/Arvelaters postnummer
- Givers/Arvelaters poststed
- Givers/Arvelaters dødsdato
- Rådighetsdato
- Netto arv/gave beløp
- Tidligere arv/gave beløp
- Avgift grunnbeløp (samlet avgift)
- Tidligere avgift beløp
- Arv/Gave beskrivelse

3.2. Bearbeiding av materialet

Oversendelsen fra skattefogden i april 1998 viste seg å være i feil format. Kontor for IT ved avdeling for næringsstatistikk har laget et SAS-program for å rette opp formatet (for prosessen med bearbeiding av materialet, se også flytdiagrammet i vedlegg B). Dette programmet må kjøres hvis rådataene (54 filer) med rådighetsdato fra 1995 eller 1996 skal leses/bearbeides på nytt senere. Denne første delen av prosessen skal ikke være nødvendig å gjenta da det er laget en ferdig ordnet rådatafil. Den ferdig ordnede rådatafilen består av de 54 filene (18 filer for hver årgang) slått sammen til en fil (550 952 observasjoner). Den videre bearbeidingen av materialet er som følger:

1. Skiller ut/fjerner arve- og gavesaker med rådighetsdato før 1995 (208 232 observasjoner). Dette er eldre saksrestanser i tillegg til en ufullstendig 1994-årgang. Følgende variabler fjernes: mottakers navn, mottakers adresse, mottakers postnummer, mottakers poststed, mottakers dødsdato, givers navn, givers adresse, givers postnummer, givers poststed.

2. Skiller ut/fjerner avgiftsfrie arvebeløp (skattefogdene er ikke pålagt å registrere nullbo, men en del føres likevel. Problemet er at vi ikke vet hvor god oversikt vi har over nullbo. Se også avsnitt 3.3), observasjoner hvor arv/gave 199x = 0 (dette er saker hvor skattefogden har registrert personopplysninger etter å ha mottatt skifteattesten, men ennå ikke har mottatt arve- eller gavemelding) og observasjoner hvor avgiftsparagraf = 0 (ikke avgiftspliktig arv/gave, ofte til allmenntilrette stiftelser). Til sammen fjernes 173 564 observasjoner, hovedsakelig nullbo.
3. De resterende observasjonene sorteres i tre årganger etter rådighetsdato. 1997-årgangen er ufullstendig og blir ikke bearbeidet videre (nye data for 1997 hentes inn på nyåret 1999). 1995-årgangen består av 68 499 observasjoner og 1996-årgangen av 72 100 observasjoner.
4. Hver enkelt giver/mottaker kan være ført opp flere ganger med samme rådighetsdato. En giver kan ha fordelt arven/gaven på flere barn og en mottaker kan ha fått fra begge foreldrene. Ved ren avgiftsstatistikk vil det være av interesse å se på antall observasjoner/saker hvor det er utlignet avgift. I andre sammenhenger er vi interessert i hva hver enkelt person har gitt/mottatt i løpet av et år. Årgangene må da aggregeres opp slik at mottakerne/giverne bare er ført opp en gang innenfor hver sakstype (se avsnitt 3.3 for nærmere forklaring). Men det vil fremdeles forekomme dubletter hvis noen har gitt/mottatt (til/fra samme person) både arv og gave i løpet av et år. Vi kan ikke aggregere opp observasjonene på fødselsnummeret for både mottakere og givere samtidig. Det må lages egne filer for mottakere og givere innenfor hver årgang. For å beholde alle opplysninger ved aggregeringen dropper vi variabelen "sakstype" som brukes for å skille mellom arve- og gavesaker. I stedet for lages det egne variabler for henholdsvis arvebeløp, gavebeløp, avgift arv og avgift gave det enkelte år. Etter aggregering er det 43 529 observasjoner på 1995 mottakerfilen (mreg95), 44 409 observasjoner på 1996 mottakerfilen (mreg96), 35 550 observasjoner på 1995 giverfilen (greg95) og 36 828 på 1996 giverfilen (greg96).
5. Lager to nye variable til hver enkelt fil, alder og kjønn, som beregnes ut fra fødselsnummeret.
6. Fra Inntektsregisteret er det foretatt et uttrekk av variabler som kobles til mottaker- og giverfilen 1996 (arvmot96, arvgiv96). Dette er gjort for å kunne studere fordelingsvirkninger av arv og gave.

Vedlegg A viser filbeskrivelsene til mottaker- og giverfilene i arveavgiftsstatistikken 1995 og 1996. I de neste avsnittene drøftes datagrunnlaget og resultatene fra dette.

3.3. Datamaterialet - svakheter og opprettinger

Mottakers/Givers/Arvelaters fødselsnummer: Dersom fødselsnummer mangler og skattefogden ikke kan finne det riktige, vil personen bli tildelt et kunstig fødselsnummer. Fødselsdatoen blir i disse tilfellene ført slik: 333333xxxx (hvorav de fem siste er en fortløpende nummerering). Dette vil ofte være personer bosatt i utlandet/utenlandske statsborgere. I registeret vil disse personene få kode = 0 på variabelen kjønn og alder = 999. Ved kobling av datamaterialet opp mot Inntektsregisteret brukes fødselsnummeret som koblingsnøkkel. Personer med kunstig fødselsnummer beholdes, men får manglende verdier på variablene hentet fra Inntektsregisteret. Ved å lage en ny variabel, en koblingskode, kan disse skiller ut ved statistikkproduksjon hvor variabler fra Inntektsregisteret inngår. Det vil også være mange med fødselsnummer som ikke finner match ved kobling. Dette gjelder spesielt på giverregistrene hvor personene kan ha avgått ved døden for mange år siden og ikke lenger finnes på Inntektsregisteret. Disse vil sammen med de som har kunstig fødselsnummer få kode = 2, mens de som har match får kode = 1 (se også avsnitt 3.4).

Netto arv/gave beløp: Ca. 70 prosent av alle dødsbo i arveavgiftssystemet er såkalte nullbo. Dette er bo hvor mottakerne mottar verdier under avgiftsgrensen. Ved å gi avkall på arv kan et bo som i utgangspunktet er verdsatt til f.eks. kr 900 000 ende opp som nullbo. Hvis mottakeren i dette tilfellet beholder kr 100 000 selv, og gir kr 200 000 til hver av sine fire barn vil det under visse forutsetninger ikke bli utlignet noen avgift (se eksempel side 6). Ved nullbo blir som regel navn på personer som er oppgitt i arvemeldingen lagt inn i databasen (både arvelater og mottakere), men det registreres ikke noe beløp i mange tilfeller. Siden enkelte nullbo ikke er ført i det hele tatt, mens andre bare er ført med navn, må de nullbo som faktisk er ført med beløp fjernes for å få et konsistent statistikkregister. Nullboene kan fremdeles hentes frem fra rådatafilen. Det at datamaterialet ikke omfatter nullbo fører til at arveavgiftsstatistikken bare kan gi anslag på verdier overført gjennom avgiftspliktig arv. For avgiftsstatistikken og fordelingsanalyser ville det ha vært en fordel å ha hele avgiftsgrunnlaget registrert. Det hadde gitt muligheten til å se på det totale omfanget av og størrelsen på verdiene som overføres gjennom arv og gaver i samfunnet. For gavesaker er alle beløp med i Skattefogdens arveavgiftssystem, også de avgiftsfrie. Dette kommer av at gaver regnes som forskudd på arv og kan påvirke avgiften ved senere overføringer.

Ved verdsetting av arv og gaver er hovedregelen at verdiene føres opp til omsetningsverdi ved dødstidspunktet. Er det usikkerhet rundt omsetningsverdien brukes skjønn ved fastsettelsen av verdiene. Innbo og løsøre verdsettes normalt lavt, av og til i null. I et "vanlig" dødsbo kan en grov pekepinn på verdien av møbler, klær, hvite- og brunevarer, diverse utstyr, bilder, smykker, sølvtøy og annet innbo være en ca. kr 10 000 - 20 000. Omsetningsverdien vil ligge høyere i de fleste tilfellene. For fast eiendom vil det være en fordel å sette grunnlaget lavt hvis personen skal bo i det arvede huset, slik at avgiften blir lavest mulig. Mange saksbehandlere hos Skattefogden godtar lave beløp da "antatt salgsverdi" er usikker. Her er det viktig å presisere at i statistikken er det de registrerte verdiene som studeres, de reelle verdiene (omsetningsverdien) kan være høyere.

I arveavgiftsstatistikken vil rådighetsdatoen, det vil si dødsdato på arvelater (lengstlevende arvelater i uskiftet dødsbo) eller når gaven er ytt, avgjøre hvilken årgang arve- og gavesakene publiseres under. Alternativet er å publisere etter vedtaksdatoen, dvs. når avgiften blir utlignet. Dette vil gi svært varierende tall da skattefogdene sitter på mange gamle saksrestanser som de er i ferd med å bygge ned. I Stortingsproposisjon nr. 1 1997-98 står følgende: "Reduksjon av saksrestansen har ført til en betydelig økning av utliknet beløp siden utgangen av 1994. Det antas imidlertid at provenyet i fremtiden vil være noe lavere etter hvert som saksrestansen stabiliseres. Det forventes at saksrestansen vil utgjøre om lag 10 000 - 15 000 saker de nærmeste år". Ved å bruke rådighetsdato vil variasjoner i avgiftsgrunnlag og avgift fremkomme som følge av naturlige variasjoner i antall døde per år og eventuelt gavmildheten til gavegiverne.

På grunn av lange frister for å sende inn arvemelding/gavemelding, og behandlingstiden hos skattefogden, vil det tidligst være grunnlag for å hente inn en ny årgang ett år etter årsskifte. Det innebærer at de arve- og gavesaker i Arveavgiftsstatistikken som har rådighetsdato 1997 ikke vil være komplett før årsskiftet 1998/99. I noen tilfeller vil det kunne ta enda lengre tid å få ferdigbehandlet en sak, f.eks. når arvingene bor i utlandet. Ved publisering av statistikk må det understrekes at rådighetsdatoen avgjør hvilken årgang sakene havner under.

For å finne verdien av gjennomsnittlig mottatt arv/gave og utlignet avgift, må datamaterialet bearbeides. Skattefogdens arveavgiftssystem er ført slik at vi får med nettoverdien av mottatt arv/gave mellom hver arvelater/giver og arving/mottaker. Det innebærer at hvis en person mottar f.eks. kr 500 000 fra sine foreldres felleseie i arv/gave, vil personen være ført opp to ganger (kr 250 000 fra hver av foreldrene) i systemet. Ved å aggregere opp beløpene (via fødselsnummeret) slik at hver mottaker bare er ført opp en gang, ser vi hva hver enkelt totalt har mottatt i arv og betalt i avgift det året. Dette er også grunnen til at vi må ha et eget giverregister. Disse må skilles ut og aggregeres opp for seg. Men vi kan likevel bare se hva den enkelte ektefelle har gitt samlet (ved flere barn) og ikke hva

ektefellene samlet har gitt. For å se hva ektefellene samlet har gitt må vi koble variabelen "familienummer" i Inntektsregisteret til giverfilen (se avsnitt 3.4).

3.4. Oppsummering og veien videre

Verdien av arve- og gaveoverføringer i samfunnet, og dermed myndighetenes avgiftsproveny, blir bestemt i et komplisert samspill av en rekke faktorer. Blant annet vil aktørens økonomiske forutsetninger og behov, slektskapsforhold, motiver for ressursdisponering, sosiale sikringsystemer og offentlig økonomisk politikk være av betydning (Langsether, INAS rapport 93:4). Overføringer i form av arv og gaver vil ha betydning for fordelingen av inntekt og formue mellom og innen generasjoner og ulike husholdningsgrupper. Ved å koble arveavgiftsstatistikken opp mot annen relevant statistikk kan vi studere fordelingsvirkninger i en grad det ikke har vært mulig å gjøre tidligere. Arveavgiftsregisteret vil i tillegg være et nyttig verktøy innen avgiftsstatistikk.

Etter flere forespørsler, blant annet fra Det Kongelige Finans- og Tolldepartement, er det laget et eget SAS-program som kan foreta diverse beregninger på datamaterialet. Programmet kan finne provenyvirkningene av å endre på avgiftssatser og fribeløp/innslagspunkt for avgift. Det er mulig å dele resultatet på hhv. arv og gaver og finne endringene i avgiftsgrunnlaget på de ulike trinnene. Dette gjør det enkelt å studere virkningene av justeringer i avgiftspolitikken.

Når arvelater dør mot slutten av et år vil arvingene ofte ikke disponere arven før neste år. Arveavgiftsstatistikken vil derfor ikke gi svar på når arvingene faktisk mottar arven. Hvis vi ønsker å studere forholdet mellom mottatt arv og formuesøkning kan dette gjøres ved å koble arveavgiftsstatistikken opp mot selvangivelsesstatistikken. Vi har da muligheten til å sammenligne f.eks. nettoformuen med mottatt arv. Ved å koble på nettoformuen fra året før kan vi se på endringen i nettoformuen vs. mottatt arv. Dette forutsetter at mottakere av arvesaker med rådhetsdato f.eks. 1997 også er lignet for en eventuell formuesøkning av arven samme år. I mange tilfeller vil arvesaker med rådhetsdato et bestemt år være lignet som dødsbo samme år, dvs. arvingene har ikke fordelt arven seg imellom det året. Problemet kan løses ved å koble på "kode for skattemanntallsgruppe" fra ligningsregisteret til giverfilen. Vi har da i teorien muligheten til å skille ut dødsboene. Problemet er kvaliteten på variabelen "kode for skattemanntallsgruppe". Denne er av erfaring ikke alltid like bra oppdatert.

Arveavgiftsstatistikken kan presenteres med tre ulike enheter som utgangspunkt. Antall saker (en person kan være ført opp flere ganger, f.eks. når personen har mottatt arv fra begge foreldrene), individnivå (personene er bare ført opp en gang innenfor hver sakstype) og husholdningsnivå. Ved publisering av avgiftsstatistikk vil saks- og individnivå være mest interessant. Når fokus er på fordelingen av arv og gaver vil individ- og husholdningsnivå være mest relevant. Presentasjon av statistikk med hushold som enhet er den eneste av nivåene som er forbundet med problemer. Men mange interessante fordelingsproblemer reises på dette planet.

Er det noen sammenheng mellom type husholdning og mottatt arvebeløp? Er det slik at husholdninger i etableringsfasen og småbarnsfamilier mottar mer i gave/forskudd på arv da disse kan ha et større behov for støtte? På giversiden kan vi finne den totale verdien i dødsboene før den splittes opp på ektefellene.

Arveavgiftsstatistikken må aggregeres opp til familie-/husholdningsnivå når spørsmål av denne typen skal studeres. Dette lar seg gjøre, men resultatene er forbundet med usikkerhet. Vi kan koble statistikken opp mot enten Inntekts- og formuesundersøkelsen (IF) eller Inntektsregisteret. Inntekts- og formuesundersøkelsen er en utvalgsundersøkelse hvor alle individer kan knyttes til en husholdning ved å se på husholdningsnummeret som ligger under hver enkelt personrecord. I 1996 var det 37 982 individer fordelt på 14 111 husholdninger i IF. En testkobling mot mottakerfilen arveavgiftsstatistikken 1996 ga 442 treff. En kort undersøkelse av tallene tydet på en viss skjevhet i forhold til registeret. Folke- og boligtellingsen i år 2000 åpner for spennende muligheter til nøyaktige fordelingsanalyser på husholdningsnivå.

Inntektsregisteret er basert på opplysninger fra flere ulike administrative registre. Antall observasjoner er ca. 4,5 millioner. Av 44 409 observasjoner på mottakerfilen arveavgiftsstatistikken i 1996 var det bare 360 observasjoner som ikke fant match på Inntektsregisteret. Mange av disse var ved rådhetsdatoen bosatt i utlandet. På giverfilen 1996 var det 36 828 observasjoner, men bare 29 019 matcher. Dette skyldes at pga. uskiftet bo vil mange av arvelaterne ha dødsdato flere år tilbake. Ved analyse/produksjon av tabeller hvor vi bruker variabler fra Inntektsregisteret, holdes ikke-matcher utenfor. Ved å legge inn en matchkode ved kobling blir det enkelt å fjerne disse ved behov. I Inntektsregisteret er alle individer tildelt et familienummer og eventuelt et samboernummer. En familie bestående av et ektepar og to barn vil alle ha mannens fødselsnummer som sitt familienummer. Samboernummet fanger opp samboere med felles barn. Samboere uten felles barn faller utenfor, de vil bli registrert som to separate familier. Det er også andre tilfeller hvor individene ikke blir gruppert i samme familie. I Inntektsregisteret er det derfor registrert langt flere familier enn det faktisk er i virkeligheten. En aggregering opp til familienivå ved hjelp av Inntektsregisteret vil derfor ikke gi et helt riktig bilde av husholdningenes arve-/gaveoverføringer.

Arveavgiftsstatistikken gir i dag et meget godt grunnlag for publisering av tall for utlignet avgift og grunnlaget for denne. Vedlegg C er en artikkel fra Ukens statistikk nr. 36/98 som viser disse tallene for 1995 og 1996. Spørsmål rundt fordelingen av arv og gaver og kjennetegn ved giverne/mottakerne har vi tidligere bare hatt muligheten til å studere ved hjelp av utvalgsundersøkelser. Arveavgiftsstatistikken gir også på dette området et godt statistikkgrunnlag og nye muligheter sett i forhold til tidligere utvalgsundersøkelser. Svakheten er utelatelsen av nullbo i arveavgiftssystemet. Dødsbo som faller utenfor avgiftsplikten blir ikke registrert hos skattefogden. Først når disse også registreres kan vi si noe om de totale overføringene av arv og gaver i samfunnet fordelingene av disse. En endring i fribeløpet med dagens system vil f.eks. gjøre det vanskelig å si noe om utviklingen av overføringene over tid. Det vil derfor være ønskelig at rutinene her ble endret i fremtiden.

REFERANSER

Epland J., (1998): Inntekt etter skatt, Notater 98/43, Statistisk sentralbyrå.

Skatt og arveavgift ved dødsfall, Skattedirektoratet, 1997.

Langsether Å., (1993): Arv, gaver og levekår, INAS rapport 93:4.

Stortingsproposisjon nr 1 1997-98.

Vedlegg A

Filbeskrivelse

Filbeskrivelse arveavgiftsstatistikk 1995, giverfilen

Data Set Name:	<u>ARV95.GREG95</u>	Observations:	35550
Member Type:	DATA	Variables:	11
Engine:	V612	Indexes:	0
Created:	14:55 Monday, August 24, 1998	Observation Length:	108
Sorted:	No	Compressed:	NO

Data Set Page Size:	16384
Number of Data Set Pages:	236
File Format:	607
File Name:	/ssb/sarepta/a1/skatt/sbarv/wk6/g95/greg95.ssd04
Inode Number:	9592
Access Permission:	rw-rw-r--
Owner Name:	eib
File Size (bytes):	3874816

-----Variables Ordered by Position-----

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
1	GIV_FNR	Char	11	0	Givers fødselsnummer
2	GIV_DOD	Char	10	11	Givers dødsdato
3	RODDATO	Char	10	21	Rådighetsdato
4	BESKRIV	Char	40	31	Arv/gave beskrivelse
5	PARAGRAF	Char	1	71	Avgiftsparagraf
6	ARV95	Num	8	72	Arv 1995
7	GAVE95	Num	8	80	Gave 1995
8	TIDL_GAV	Num	8	88	Tidligere gave
9	AG95	Num	8	96	Arv/Gave 1995
10	GIV_ALD	Char	3	104	Givers alder
11	GIV_KJON	Char	1	107	Givers kjønn
					'1' = Menn
					'2' = Kvinner

Filbeskrivelse arveavgiftsstatistikk 1995, mottakerfilen

Data Set Name:	<u>ARV95.MREG95</u>	Observations:	43529
Member Type:	DATA	Variables:	15
Engine:	V612	Indexes:	0
Created:	13:48 Monday, August 24, 1998	Observation Length:	138
Sorted:	No	Compressed:	NO

Data Set Page Size:	16384
Number of Data Set Pages:	370
File Format:	607
File Name:	/ssb/sarepta/a1/skatt/sbarv/wk6/g95/mreg95.ssd04
Inode Number:	9700
Access Permission:	rw-rw-r--
Owner Name:	eib
File Size (bytes):	6070272

-----Variables Ordered by Position-----

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
1	MOT_FNR	Char	11	0	Mottakers fødselsnummer
2	RODDATO	Char	10	11	Rådighetsdato
3	BESKRIV	Char	40	21	Arv/gave beskrivelse
4	PARAGRAF	Char	1	61	Avgiftsparagraf
5	ARV95	Num	8	62	Arv 1995
6	GAVE95	Num	8	70	Gave 1995
7	AVG95G	Num	8	78	Avgift gave 1995
8	AVG95A	Num	8	86	Avgift arv 1995
9	TIDL_GAV	Num	8	94	Tidligere gave
10	SAM_AVG	Num	8	102	Samlet avgift
11	TIDL_AVG	Num	8	110	Tidligere avgift
12	AG95	Num	8	118	Arv/Gave 1995
13	AVG95	Num	8	126	Avgift 1995
14	MOT_ALD	Char	3	134	Mottakers alder
15	MOT_KJON	Char	1	137	Mottakers kjønn '1'= Menn '2'= Kvinner

Filbeskrivelse arveavgiftsstatistikk 1996, mottakerfilen

Feerdig bearbejdet fil, koblet opp mot selvangivelsesstatistikken og registerbasert inntektsstatistikk

The SAS System

Data Set Name:	<u>ARV96.ARVMOT96</u>	Observations:	44409
Member Type:	DATA	Variables:	59
Engine:	V612	Indexes:	0
Created:	11:14 Tuesday, August 25, 1998	Observation Length:	417
Last Modified:	11:14 Tuesday, August 25, 1998	Deleted Observations:	0
Protection:		Compressed:	NO
Data Set Type:		Sorted:	NO
Label:			

-----Engine/Host Dependent Information-----

Data Set Page Size:	40960
Number of Data Set Pages:	454
File Format:	607
First Data Page:	1
Max Obs per Page:	98
Obs in First Data Page:	73
File Name:	/ssb/sarepta/al/skatt/sbarv/wk6/g96/arvmot96.ssd04
Inode Number:	9667
Access Permission:	rw-rw-r--
Owner Name:	eib
File Size (bytes):	18604032

#	Variable	Type	Len	Pos	Label

Fra skattedirektoratet/skattefogdene og avledede variable					
1	MOT_FNR	Char	11	0	Mottakers fødselsnummer
46	RODDATO	Char	10	290	Rådighetsdato
47	BESKRIV	Char	40	300	Arv/gave beskrivelse
48	PARAGRAF	Char	1	340	Avgiftsparagraf
49	ARV96	Num	8	341	Arv 1996
50	GAVE96	Num	8	349	Gave 1996
51	AVG96G	Num	8	357	Avgift gave 1996
52	AVG96A	Num	8	365	Avgift arv 1996
53	TIDL_GAV	Num	8	373	Tidligere gave
54	SAM_AVG	Num	8	381	Samlet avgift
55	TIDL_AVG	Num	8	389	Tidligere avgift
56	AG96	Num	8	397	Arv/Gave 1996
57	AVG96	Num	8	405	Avgift 1996
58	MOT_ALD	Char	3	413	Mottakers alder
59	MOT_KJON	Char	1	416	Mottakers kjønn
					'1' = Menn
					'2' = Kvinner

Fra registerbasert inntektsstatistikk og selvangivelsesstatistikken

44	KODE1	Char	1	288	Matchekode arve-/innt. reg.
					'1' = Matcher (44 049 obs)
					'2' = Ikke match (360 obs)
45	KODE2	Char	1	289	Matchekode arve-/sa. reg.
					'1' = Matcher (43 983 obs)
					'2' = Ikke match (426 obs)
2	ENSLIG_F	Char	1	11	Enslig forsørger, SA
					'1' = Enslig
					'2' = Ikke enslig
3	KOMMUNE	Char	4	12	Bostedskommune, SA

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
4	SOS_ST	Char	1	16	Sosioøkonomisk status, SA '1'= Selvstendig i primærnæringer '2'= Selvstendig i andre næringer '3'= Ansatte '4'= Pensjonister og trygdede '5'= Andre
5	REG_ST	Char	1	17	Registerstatus i BSS (se SA.reg. for koder)
6	BRT_INNT	Num	8	18	Bruttoinntekt, SA
7	ALM_INNT	Num	8	26	Alminnelig inntekt, SA
8	REALKAP	Num	8	34	Realkapital i alt, SA
9	BRT_FKAP	Num	8	42	Brutto finanskapital i alt, SA
10	NETTOFOR	Num	8	50	Nettoformue, SA
11	ARV_GAVE	Num	8	58	Arv/gaver > 10000, SA
12	BOSTEDST	Char	1	66	Bostedsstrøk 'S'= Spredt 'T'= Tett 'U'= Uoppgitt
13	SAMBOERN	Char	11	67	Samboernummer
14	FAMTYPE	Char	1	78	Familietype '1'= Enslig '2'= Ektepar uten barn '3'= Ektepar med barn '4'= Enslig mor med barn '5'= Enslig far med barn '6'= Samboerpar med felles barn '7'= Partnerskap u/m barn '9'= Andre m/flere '0'= Uoppgitt
15	ANTPERS	Char	2	79	Antall personer i familien
16	PERSKODE	Char	1	81	Personkode '1'= Referanseperson, for ekteskap=mannen for samboerskap=kvinnen for partnerskap=eldste partner '2'= Ektefelle/samboer/yngeste partner '3'= barn
17	LIGNKOM	Char	4	82	Ligningskommune
18	TOPPSKAG	Num	8	86	Toppskattegrunnlag (i 100 kr)
19	FORSFRAD	Num	8	94	Forsørgerfradrag
20	SAERFRAD	Num	8	102	Særfradrag
21	UTDANART	Char	2	110	Utdanningens art 110 Nivå '0'= Ingen utd/utd på førskolenivå '1'= Utdanning på barneskolenivå '2'= Utdanning på ungdomsskolenivå '3'= Utd på videregående skole - nivå I '4'= Utd på videregående skole - nivå II '5'= Utd på universitets- høgskolenivå I '6'= Utd på universitets- høgskolenivå II '7'= Utd på universitets- høgskolenivå III '8'= Utdanning på forskernivå '9'= Uoppgitt utdanning
				111	Fagfelt (se Inntektsregisteret for koder)
22	DAGPENGE	Num	8	112	Dagpenger ved arbeidsledighet
23	UFOREPEN	Num	8	120	Uførepensjon fra folketrygden
24	RENTEINN	Num	8	128	Brutto renteinntekt
25	AKSJEUTB	Num	8	136	Aksjeutbytte
26	GJRENTER	Num	8	144	Gjeldsrenter
27	FOLKETRY	Num	8	152	Ytelser fra folketrygden (alderspensjon, uførepensjon, attføringspenger, etterlattepensjon, overgangsstonad)

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
37	SKATTEMA	Num	8	232	Kode for skattemanntallsgruppe '10'= Innenbygds '12'= Barn '13'= Utvandret '14'= Utlending '18'= Sokkel '30'= Bosatt i utlandet '40'= Dødsbo '70'= Diplomat '71'= Utenlandske sjømenn '72'= Sokkel '99'= Ikke med på ligningsregisteret
38	STIPEND	Num	8	240	Utbetalt stipend
39	STUDLAAN	Num	8	248	Utbetalt studielån
40	BOSTOTTE	Num	8	256	Statelig bostøtte
41	SOSBIDRA	Num	8	264	Sosiale bidrag
42	SOSLAAN	Num	8	272	Sosiale lån
43	BARNETRY	Num	8	280	Beregnet barnetrygd
Beregnete felter iht nytt inntektsregnskap					
28	YRKESINN	Num	8	160	Yrkesinntekter
29	KAPINNT	Num	8	168	Kapitalinntekter
30	SKTPLOVF	Num	8	176	Skattepliktige overføringer
31	SKTFROVF	Num	8	184	Skattefrie overføringer
32	SAMLINNT	Num	8	192	Samlet inntekt
33	SUMSKATT	Num	8	200	Sum utlignet skatt og neg. overføringer
34	INNTESKA	Num	8	208	Inntekt etter skatt
35	RUTGBINN	Num	8	216	Renteutgifter og boliginntekter
36	INNTESRB	Num	8	224	Inntekt e.skatt og renteutg/boliginnt.

Filbeskrivelse arveavgiftsstatistikk 1996, giverfilen

Ferdig bearbejdet fil, koblet mot selvangivelsesstatistikken og registerbasert inntektsstatistikk.

The SAS System

```

Data Set Name: ARV96.ARVGIV96          Observations:          36828
Member Type:   DATA                    Variables:              39
Engine:        V612                     Indexes:                0
Created:       11:33 Tuesday, August 25, 1998  Observation Length:    284
Last Modified: 11:33 Tuesday, August 25, 1998  Deleted Observations:  0
Protection:                                Compressed:            NO
Data Set Type:                                Sorted:                NO
Label:

```

-----Engine/Host Dependent Information-----

```

Data Set Page Size:      24576
Number of Data Set Pages: 429
File Format:             607
First Data Page:        1
Max Obs per Page:       86
Obs in First Data Page: 61
File Name:              /ssb/sarepta/al/skatt/sbarv/wk6/g96/arvgiv96.ssd04
Inode Number:           1042
Access Permission:      rw-rw-r--
Owner Name:             eib
File Size (bytes):      10551296

```

-----Variables Ordered by Position-----

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
1	GIV_FNR	Char	11	0	Givers fødselsnummer
30	GIV_DOD	Char	10	187	Givers dødsdato
31	RODDATO	Char	10	197	Rådighetsdato
32	BESKRIV	Char	40	207	Arv/gave beskrivelse
33	PARAGRAF	Char	1	247	Avgiftsparagraf
34	ARV96	Num	8	248	Arv 1996
35	GAVE96	Num	8	256	Gave 1996
36	TIDL_GAV	Num	8	264	Tidligere gave
37	AG96	Num	8	272	Arv/Gave 1996
38	GIV_ALD	Char	3	280	Givers alder
39	GIV_KJON	Char	1	283	Givers kjønn
					'1'= Menn
					'2'= Kvinner

Fra selvangivelses- og inntektsstatistikken

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
2	KODE1	Char	1	11	Matchekode arve-/innt. reg. '1'= Matcher (29 019 obs) '2'= Ikke match (7 809 obs)
23	KODE2	Char	1	152	Matchekode arve-/sa. reg. '1'= Matcher (28 906 obs) '2'= Ikke match (7 922)
3	KOMMUNE	Char	4	12	Bostedskommune, SA
4	BOSTEDST	Char	1	16	Bostedsstrøk 'S'= Spredt 'T'= Tett 'U'= Uoppgitt
5	SAMBOERN	Char	11	17	Samboernummer

#	Variable	Type	Len	Pos	Label
6	SKATTEMA	Char	2	28	Kode for skattemanntallsgruppe '10'= Innenbygds '12'= Barn '13'= Utvandret '14'= Utlending '18'= Sokkel '30'= Bosatt i utlandet '40'= Dødsbo '70'= Diplomat '71'= Utenlandske sjømenn '72'= Sokkel '99'= Ikke med på ligningsregisteret
7	TOPPSKAG	Num	8	30	Toppskattegrunnlag (i 100 kr)
8	ALM_INNNT	Num	8	38	Alminnelig inntekt (i 100 kr), SA
9	UTDANART	Char	2	46	Utdanningens art Nivå '0'= Ingen utd/utd på førskolenivå '1'= Utdanning på barneskolenivå '2'= Utdanning på ungdomsskolenivå '3'= Utd på videregående skole - nivå I '4'= Utd på videregående skole - nivå II '5'= Utd på universitets- høgskolenivå I '6'= Utd på universitets- høgskolenivå II '7'= Utd på universitets- høgskolenivå III '8'= Utdanning på forskernivå '9'= Uoppgitt utdanning
				47	Fagfelt (se Inntektsregisteret for koder)
10	RENTEINN	Num	8	48	Brutto renteinntekt
11	AKSJEU TB	Num	8	56	Aksjeutbytte
12	GJRENTER	Num	8	64	Gjeldsrenter
13	FOLKETRY	Num	8	72	Ytelser fra folketrygden (alderspensjon, uførepensjon, attføringspenger, etterlattepensjon, overgangsstønad)
24	SOS_ST	Char	1	153	Sosioøkonomisk status, SA '1'= Selvstendig i primærnæringer '2'= Selvstendig i andre næringer '3'= Ansatte '4'= Pensjonister og trygdede '5'= Andre
25	REG_ST	Char	1	154	Registerstatus i BSS (se SA reg. for koder)
26	BRT_INNNT	Num	8	155	Bruttoinntekt, SA
27	REALKAP	Num	8	163	Realkapital i alt, SA
28	BRT_FKAP	Num	8	171	Brutto finanskapital, SA
29	NETTOFOR	Num	8	179	Nettoformue, SA

Beregnete felter iht nytt inntektsregnskap

14	YRKESINN	Num	8	80	Yrkesinntekter
15	KAPINNNT	Num	8	88	Kapitalinntekter
16	SKTPLOVF	Num	8	96	Skattepliktige overføringer
17	SKTFROVF	Num	8	104	Skattefrie overføringer
18	SAMLINNT	Num	8	112	Samlet inntekt
19	SUMSKATT	Num	8	120	Sum utlignet skatt og neg. overføringer
20	INNTESKA	Num	8	128	Inntekt etter skatt
21	RUTGBINN	Num	8	136	Renteutgifter og boliginntekter
22	INNTESRB	Num	8	144	Inntekt e.skatt og renteutg/boliginnt.

Vedlegg B

Flytdiagram

Tilrettelegging av arveavgiftsregisteret

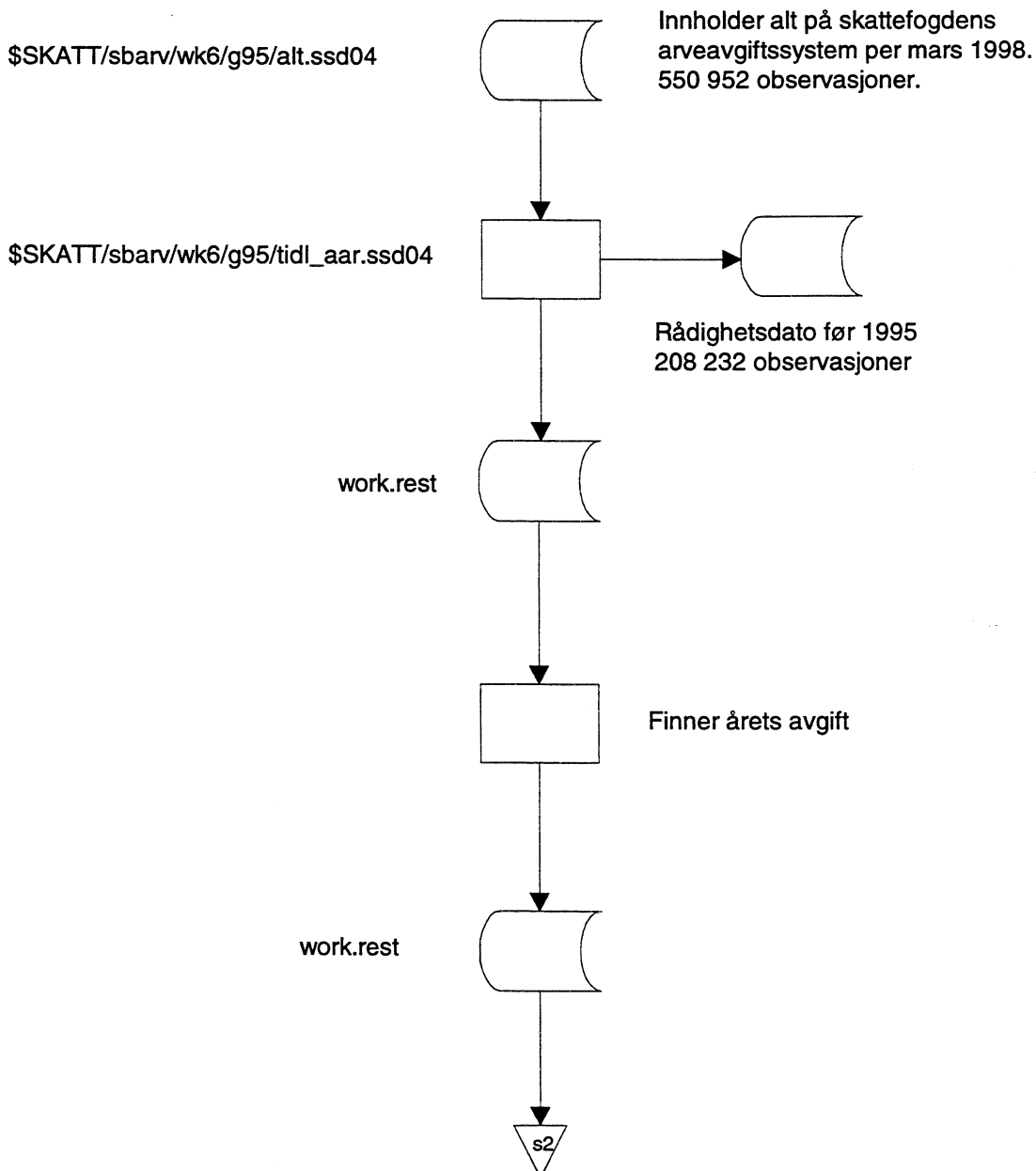
Datamaterialet fra skattefogdenes arveavgiftssystem ble oversendt i feil format. Det er laget et eget sas-program for å rette opp formatet. Programmet er lagret under:

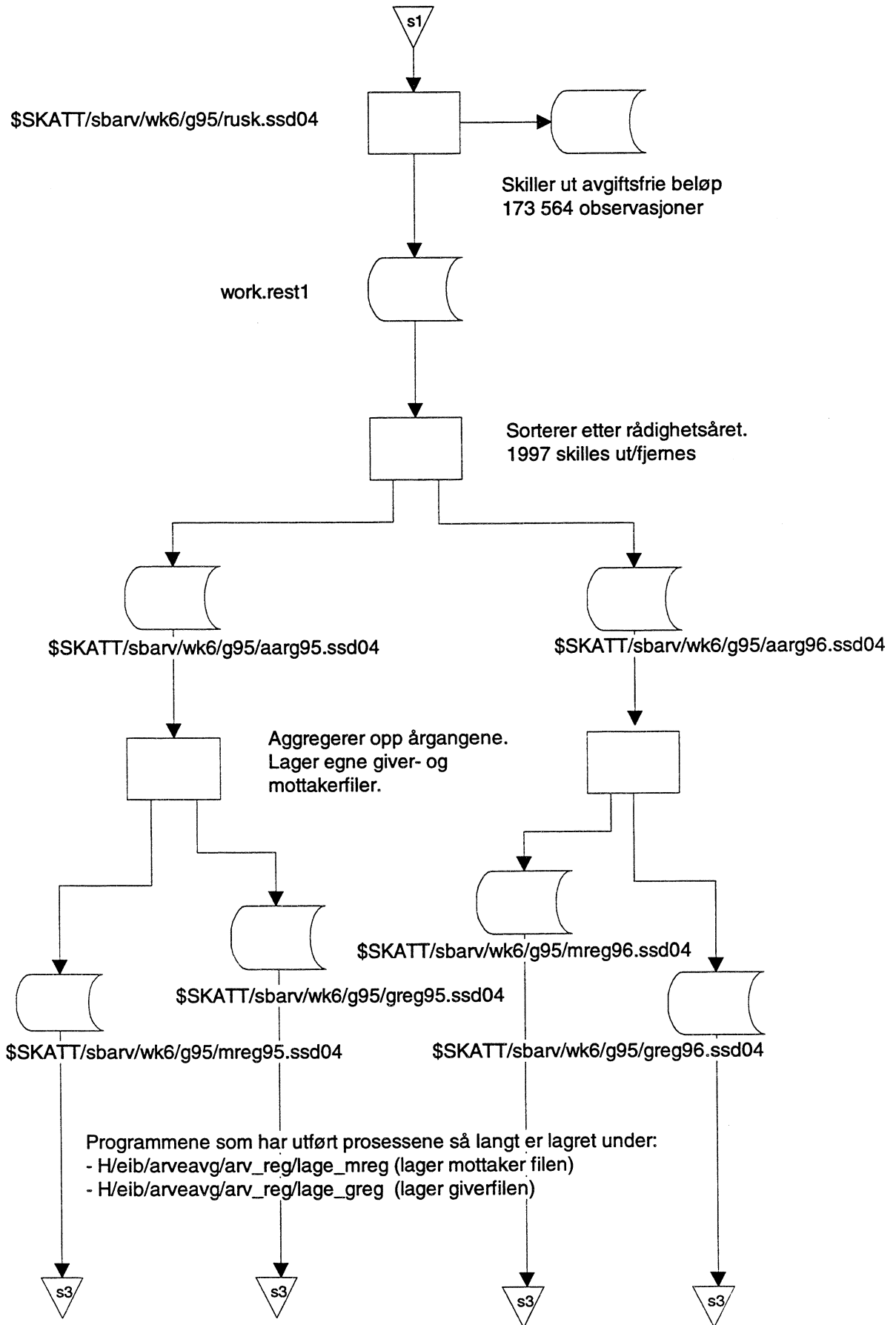
-H:\EIB\Arveavg\Arv_reg\Fikse96.sas

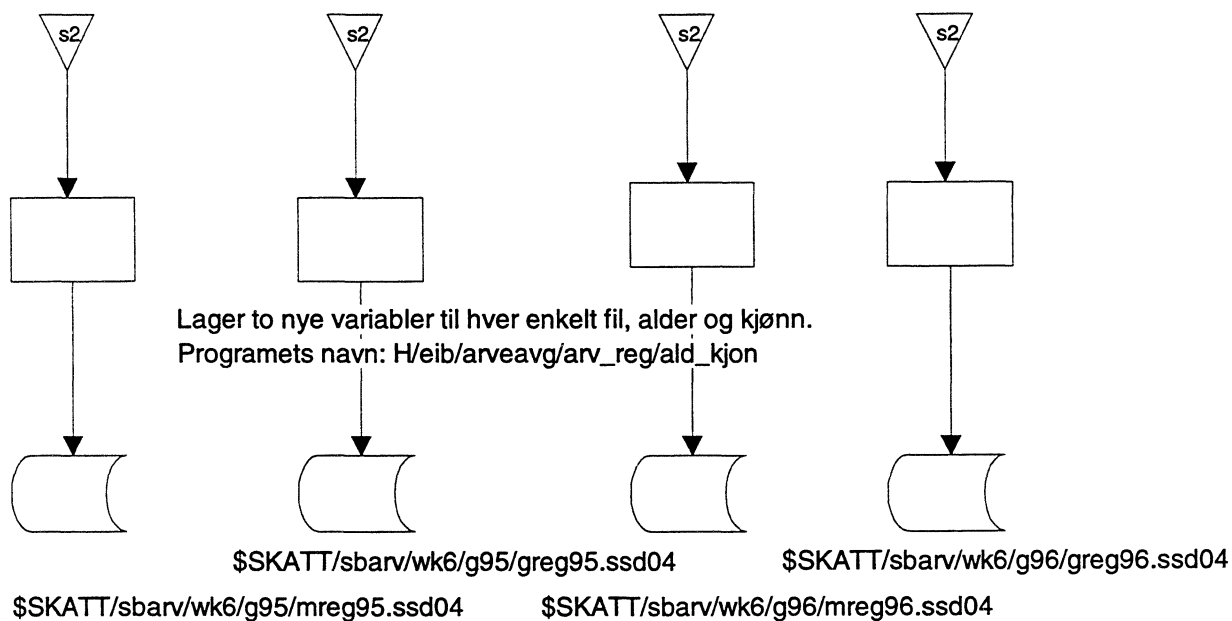
Programmet brukes til å rette opp formatet på de 54 filene (18 filer per årgang, tre årganger. Årgangene er sortert etter vedtaksdato) og gjøre dem om til sas-filer.

Det skal ikke være nødvendig å gjenta denne prosessen. Det er laget en ferdig sas-rådatafil hvor alle enkelt filene er slått sammen.

Flytdiagrammet nedenfor tar utgangspunkt i denne filen.

Til 1996- årgangen er det koblet på felter fra innteksregisteret. Registerne er lagret under:

- \$SKATT/sbarv/wk6/g96/arvmot96.ssd04
- \$SKATT/sbarv/wk6/g96/arvgiv96.ssd04

Program for å beregne utlignet arveavgift ved endringer i avgiftssatser eller fribeløp/innslagspunkt er lagret under:

- H/eib/arveavg/arvoppdrag/endreavg

657 millioner i arveavgift til staten

Samlet utlignet avgift på arv og gaver utgjorde 657 millioner kroner i 1996. Tilsvarende tall for 1995 var 785 millioner. Det ble i alt overført drøyt 8,6 milliarder kroner i form av avgiftspliktig arv og gaver i 1996. Overføringene fordelte seg på nærmere 18 000 mottakere av arv, og i underkant av 8 000 mottakere av gaver.

Statistikken innbefatter kun dem som har mottatt arv og gaver over fribeløpene. Avgiftspliktig arv utgjorde 5,5 milliarder kroner i 1996, hvorav avgiften til staten kom på vel 438 millioner. Dette er en nedgang i avgiften fra året før på 28,5 prosent.

Nedgangen henger sammen med to forhold. For det første var antall mottakere av avgiftspliktig arv lavere i 1996, og for det andre ble avgiftsbeløpet i 1995 påvirket av et lite antall personer som mottok svært høye arvebeløp. Overføringer via avgiftspliktige gaver utgjorde vel 2,7 milliarder kroner i 1996. Utlignet avgift på gaver var på 219 millioner kroner. Dette var en økning fra 1995 på 47 millioner kroner eller 27 prosent.

Gjennomsnittsarv på 312 000 kroner

Den gjennomsnittlige avgiftspliktige arven (målt hos mottaker) var på

312 000 kroner i 1996. Tilsvarende tall for 1995 var på 340 000 kroner. Siden det kun er avgiftspliktig arv som inngår i statistikken, er tallet høyere enn dersom den hadde omfattet all mottatt arv. For eksempel vil en person som arver 99 000 kroner ett år ikke være med i statistikken, mens en som arver 101 000 kroner vil være oppført med hele beløpet. Eksemplet ovenfor forutsetter at personene ikke har arvet noe tidligere. En person som arver 30 000 kroner vil være med i statistikken hvis han tidligere har mottatt over 70 000 kroner i forskudd på arv fra samme person. Gaver fra felleseie og utdeling fra uskiftet bo til felles arving blir regnet å være gitt med en halvpart fra hver av ektefellene (det vil si at en person kan arve 200 000 kroner, 100 000 fra hver av foreldrene, uten at det blir utlignet arveavgift).

Av 17 607 personer som mottok avgiftspliktig arv i 1996, mottok 507

Antall mottakere av avgiftspliktig arv og gaver, grunnlag for avgift totalt og arveavgift. Hele landet. 1995 og 1996. Millioner kroner

	Antall mottakere	Sum grunnlag ¹ for avgift	Sum avgift
1995			
Arv og gave			
<i>i alt</i>	25 519	8 593	785
Arv	18 795	6 391	613
Gave	6 724	2 202	172
1996			
Arv og gave			
<i>i alt</i>	25 533	8 239	657
Arv	17 607	5 502	438
Gave	7 926	2 737	219

¹ Grunnlag per rådgighetsdato.

personer mer enn 1 000 000 kroner. I 1995 var tilsvarende tall 653 personer. Om lag 70 prosent av alle registrerte arveoppgjør i arveavgiftssystemet har ikke utlignet avgift.

Gjennomsnittsgave på 345 000 kroner

Gjennomsnittlig avgiftspliktig gavebeløp var i 1996 på 345 000 kroner. Dette er en økning fra 327 000 kroner i 1995. For gaveoverføringer gir statistikken mulighet til å ta med saker hvor det ikke er utlignet noen avgift. Ved å inkludere avgiftsfrie gaver, synker gjennomsnittsgaven til 160 000 kroner i 1996 og til 146 000 kroner i 1995.

Om statistikken

Arveavgiftsstatistikken er utarbeidet på grunnlag av opplysninger hentet fra skattefogdens arveavgiftssystem. Avgiftssatsene for arv/gaver har de seneste årene vært som følger:

	Til barn/foreldre:	Til andre:
Av de første 100 000 kroner:	Ingen avgift	Ingen avgift
Av de neste 300 000 kroner:	8 prosent	10 prosent
Av overskytende:	20 prosent	30 prosent

Arveoppgjør hvor det ikke er utlignet avgift, det vil si avgiftsgrunnlaget er under fribeløpet på 100 000 kroner, inngår ikke i statistikken. Arveoppgjør satt under offentlig skifte inngår heller ikke i statistikken. Arve- og gavesaker er her registrert under det året råderetten inntreffer (rådgighetsdato), det vil si dødsdato på arvelater (lengstlevende arvelater i uskiftet dødsbo) eller når gaven er ytt. 1995-årgangen kan være noe ufullstendig på grunn av overgang til nytt arveavgiftssystem. Statsregnskapet for 1996 viser at inntektene fra arveavgiften utgjorde vel 1 milliard kroner. Differansen mellom utlignet arveavgift og innbetalt skyldes flere forhold. I tillegg til at offentlige skifter ikke inngår, har det nye arveavgiftssystemet gjort det mulig å ta igjen en del eldre restanser. Videre vil det være et tidsavvik mellom rådgighetsdato og innbetaling av avgift. For gavesaker er alle beløp med i skattefogdens arveavgiftssystem, også de avgiftsfrie. Dette da gaver regnes som forskudd på arv og kan påvirke avgiften ved senere overføringer.

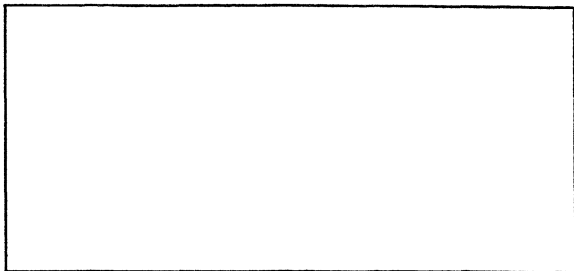
Ny statistikk

Arveavgiftsstatistikk, 1995 og 1996. Statistikken utgis for første gang i Ukens statistikk denne uken. Statistikken er planlagt utgitt årlig. Mer informasjon og e-post: erik.breivik@ssb.no, tlf. 62 88 52 44, eller jon.epland@ssb.no, tlf. 62 88 52 37.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 98/49 N.Ø. Mæhle og K. Nyborg: Energibruk og utslipp til luft i norsk produksjon: Direkte og indirekte virkninger. 23s.
- 98/50 T. Eidem og J. Lajord: FD-Trygd. Dokumentasjonsrapport: Utdanning 1992-1993. 87s.
- 98/51 A. Bjerkestrand og S. Fjeld: Regnskaps-statistikk for aksjeselskaper 1996: Dokumentasjon. 34s.
- 98/52 G. Haakonsen, S. Holtskog og B. Tornsjø: Energibruk og utslipp til luft i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim 1995. 57s.
- 98/53 E. Holmøy: Hvordan generelle likevekts-effekter bidrar til prisfølsomheten i den norske el-etterspørselen: Dokumentasjon av beregningsrutiner. 33s.
- 98/54 F.R. Aune, T. Bye, M.I. Hansen og T.A. Johnsen: Kraftpris og skyggepris på CO₂ -utslipp i Norge til 2027. 13s.
- 98/55 S. Blom: Holdning til innvandrere og innvandringspolitikk: Spørsmål i SSBs omnibus i mai/juni 1998. 34s.
- 98/56 K. Bjønnes og B.R. Joneid: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport: Foreløpig uførestønad, 1992-1993. 34s.
- 98/57 T. Bye: Fleksibel gjennomføring av en klimaavtale. 27s.
- 98/58 K.J. Einarsen (red.): Arbeidsutvalgets evaluering av faktaark for FylkesKOSTRA-utdanning: 1. tertial 1998. Sør-Trøndelag fylkeskommune. 33s.
- 98/59 I. Øyangen: Inntekts- og formueundersøkelsen 1997: Dokumentasjonsrapport. 23s.
- 98/60 B. Olsen og I. Tuveng: Utvalgsundersøkelsen om sykefravær, 1-3 dager for 3. kvartal 1997: Dokumentasjon. 19s.
- 98/61 E. Rønning: Barnefamiliers tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og økonomi før innføring av kontantstøtte: Hovedresultater og dokumentasjon. 138s.
- 98/62 A.G. Hustoft: Forslag til ny regional inndeling: Etablering av publiseringsnivå mellom fylke og kommune. 61s.
- 98/63 H.M. Edvardsen: Fylkesfordelt nasjonalregnskap 1993: Resultater og metoder. 30s.
- 98/64 M. Bråthen og J. Fosen: Definisjon av sysselsetting basert på registerinformasjon: Utarbeidelse av klassifikasjonsrutine. 49s.
- 98/65 T. Vogt: Næringslivets kostnader ved lover og regelverk: Dokumentasjonsrapport. 34s.
- 98/66 M. Sjøberg: Omsetjelege kvotar og internasjonale miljøavtaler. 15s.
- 98/67 J. Lindstrøm: Dokumentasjon: Kvartalsvis kraftprisstatistikk. 44s.
- 98/68 P. Schøning: Oppsummering av høring angående metode for tettstedavgrensing 1998. 53s.
- 98/69 J. I. Røstadsand: Husholdningssektoren i nasjonalregnskapet: Sektorer og under-grupper. 18s.
- 98/70 E. Skaansar: Nasjonalregnskap: Beregning av næringene for elektrisitet og fjernvarme. 32s.
- 98/71 K.J. Einarsen, A.B. Skara og C.B. Strand: Faktaark for FylkesKOSTRA-utdanning. 2. tertial 1998. Sør-Trøndelag fylkeskommune. Nøkkeltall med indikatorer for: Prioriteringer og ressursbruk, Dekningsgrad, Produktivitet og kvalitet. 36s.
- 98/72 B. Koth og K-A. Hovland: Foreldrebetalingundersøkelse. Rapport om betaling for heldagsopphold i kommunale og private barnehager 2. halvår 1998. 37s.
- 98/75 K. Bjønnes og J. Johansen: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Fødsels- og sykepenges 1992-1993. 175s.
- 98/76 L-C. Zhang og O. Klungsøyr: Med orden på data - Estimering av terminvise omsetnings-tall. 21s.
- 98/78 K.A. Brekke og R. Aaberge: Ekvivalensskala og velferd. 18s.

Notater

Tillatelse nr.
159 000/502

B *Returadresse:*
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway